

ZWIĄZEK
MIAST
POLSKICH

**RAPORT Sytuacja społeczno-
ekonomiczna
Charsznica
gmina wiejska
1208012
21-11-2022**

WPROWADZENIE

Raport prezentuje wybrane wskaźniki ilustrujące stan i zmianę sytuacji społeczno-ekonomicznej miasta w latach 2016–2021. Raport zawiera wybrane dane dostępne w portalu Monitora Rozwoju Lokalnego.

Dla oceny sytuacji gminy specjaliści Związku Miast Polskich opracowali zestaw wskaźników prezentujących potencjał rozwoju. W portalu prezentowany jest zestaw wskaźników ilustrujący potencjał rozwoju na kilku poziomach:

- a) ogólny wskaźnik rozwoju gminy
- b) wskaźniki rozwoju gminy dla trzech wymiarów: gospodarczego, społecznego i środowiskowego
- c) wskaźniki rozwoju dla dwunastu kluczowych dla rozwoju terytorialnego obszarów
- d) wskaźniki rozwoju dla podobszarów najważniejszych dla każdego obszaru
- e) wskaźniki, które uznano za kluczowe (wskaźniki diagnostyczne) dla oceny sytuacji w danym podobszarze.

Wskaźniki syntetyczne na wszystkich poziomach wyliczane są jako średnia odchyień standardowych wskaźników diagnostycznych w relacji do innych podobnych gmin. Grupy

porównawcze stanowią grupy funkcjonalne gmin zdefiniowane przez zespół pod kierownictwem profesora Śleszyńskiego. Ogólny wskaźnik rozwoju wyliczany jest w oparciu o wszystkie wskaźniki zidentyfikowane jako kluczowe dla podobszarów (tzw. wskaźniki diagnostyczne). Dobór wskaźników diagnostycznych uwzględnia ich wymiar merytoryczny i dostępność danych na poziomie gmin w statystyce publicznej. Szczegółowe informacje dotyczące konstrukcji Monitora Rozwoju Lokalnego, zakresu danych, sposobu wyliczania wskaźników dostępne są na portalu Monitora Rozwoju Lokalnego monitorrozwoju.pl.

W dalszej części raportu prezentowane są wybrane wskaźniki dla trzech wymiarów rozwoju obszaru.

Pełny zakres wskaźników dla analizy potencjału rozwoju gminy dostępny jest pod adresem gminy.monitorrozwoju.pl. Rozbudowany zakres wskaźników i dodatkowe możliwości analiz pogłębionych dostępne są w portalu pod adresem analizy.monitorrozwoju.pl.

SYNTETYCZNY WSKAŹNIK ROZWOJU (SWR)

Dla potrzeb raportu wykorzystany został syntetyczny wskaźnik rozwoju (SWR) wyliczony dla każdej gminy w relacji do wszystkich gmin w kraju. SWR został wypracowany z takim zamysłem, aby odzwierciedlał główne czynniki rozwoju lokalnego i mógł być uznany za syntetyczny. Założeniem było uzyskanie wskaźnika w miarę prostego, którego składowe byłyby powszechnie zrozumiałe i akceptowane. Składa się on z 7 wskaźników bazowych (poniżej w tabeli), z których każdy oddaje ważny wymiar potencjału rozwojowego gminy. Wypadkowa tych 7 wskaźników pozwala śledzić zmianę potencjału rozwoju gminy. Wartość wskaźnika syntetycznego wyliczono jako sumę odchyleń standardowych dla poszczególnych wskaźników przyjętych do zestawienia. Wskaźniki od 1 do 5 mają charakter stymulujący rozwój a wskaźniki 6 i 7 mają charakter destymulant. Dla poprawności wyliczenia wartości wskaźnika syntetycznego dla tych wskaźników bazowych przyjęto wartości odwrotne. Wszystkie wskaźniki cząstkowe potraktowano jednakowo, nie nadając im żadnych wag odzwierciedlających ewentualne różnice w sile ich oddziaływania (tzw. metoda Z-scores, polegająca na budowie syntetycznego indeksu, będącego sumą standaryzowanych wartości wskaźników cząstkowych).

Analizując znaczenie syntetycznego wskaźnika rozwoju należy pamiętać że:

- wartości dodatnie oznaczają że wartości wskaźnika syntetycznego dla gminy kształtują się powyżej średniej dla innych gmin w kraju;
- wartości ujemne oznaczają że wartość wskaźnika syntetycznego dla gminy kształtuje się poniżej średniej dla innych gmin w kraju;
- wartości rosnące oznaczają że wartości wskaźnika syntetycznego dla gminy poprawia się relatywnie w relacji do średniej dla innych gmin w kraju;
- wartości malejące oznaczają że wartości wskaźnika syntetycznego dla gminy pogarszają się relatywnie w relacji do średniej dla innych gmin w kraju;

a. Wskaźniki wchodzące w skład wskaźnika syntetycznego rozwoju miasta

- A. Dochody z PIT w przeliczeniu na 1 mieszkańca (PLN/mieszk)

Wskaźnik pokazuje poziom dochodów mieszkańców JST, pochodzących ze źródeł opodatkowanych przez PIT (głównie umów o pracę).

Wskaźnik ten nie musi być skorelowany w znaczący sposób ze wskaźnikiem dochodów ogółem na 1 mieszkańca ("zamożność gminy"), zwłaszcza w tych gminach, w których dochody z PIT nie mają tak znaczącego udziału w ogólnych dochodach budżetu jak np. w miastach. Zazwyczaj są to mniej zamożne gminy wiejskie z przewagą drobnotowarowej działalności rolniczej.

- B. Przedsiębiorczość – dochody z CIT w przeliczeniu na 1 mieszkańca (PLN/mieszk)

Wskaźnik pokazuje udział dochodów z podatku dochodowego od osób prawnych, co – w przypadku JST, w których siedzibę mają np. banki, zakłady czy duże firmy, może mieć istotne znaczenie dla budżetu JST. Porównanie takich wskaźników dla podobnej wielkości gmin pozwala na porównanie w orientacyjny sposób stanu funkcjonowania podmiotów gospodarczych w tych gminach.

- C. "Produktywność przestrzeni" – suma podatków nieruchomościowych na mieszkańca (PLN/mieszk.)

Wskaźnik pokazuje poziom zasilania budżetów gmin głównym źródłem "prawdziwych" dochodów własnych (nie licząc udziałów w PIT i CIT, jako transfery międzybudżetowe są "dochodami własnymi" wyłącznie w obecnych zapisach prawnych) i w związku z tym jest wskaźnikiem pokazującym poziom stabilizacji budżetu lokalnego lepiej niż wskaźnik pokazujący udział dochodów własnych w dochodach ogółem. Dochody z PIT i CIT (podatki państwowe) zależą bowiem od polityki rządu a dochody z podatków nieruchomościowych (abstrahując od braku możliwości swobodnego określania stawek tych podatków przez gminy) zależą od gmin w stopniu, określonym z jednej strony polityką zagospodarowania przestrzeni gminy i lokalnego rozwoju gospodarczego a z drugiej polityką udzielania przez gminy ulg i zwolnień w tych podatkach.

- D. Podatek od czynności cywilno-prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (PLN/mieszk.)

Wskaźnik odnoszący się m.in. do opodatkowania umów różnego rodzaju spółek a także umów cywilnych, związanych ze zmianą prawa własności do nieruchomości lub niektórych rzeczy oraz darowizn i działów spadków, jest wypadkowym wskaźnikiem dwóch aktywności: obrotu majątkiem trwałym z jednej strony oraz dynamiki zmian w sferze spółek kapitałowych. Dla właściwej jego interpretacji należy posiadać wiedzę o ilości i zmianach kapitałowych spółek w gminie. W przypadku, gdy spółki działające w gminie funkcjonują stabilnie bez znaczących zmian, wskaźnik można interpretować jako wskaźnik dynamiki zmian własności składników majątkowych w gminie (zazwyczaj głównie nieruchomości).

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika 2021/2016
A. Dochody z PIT w przeliczeniu na 1 mieszkańca (PLN/mieszk)	396,47	433,21	500,95	577,16	583,47	669,14	168,78
B. Przedsiębiorczość - dochody z CIT w przeliczeniu na 1 mieszkańca (PLN/mieszk)	5,83	3,21	5,83	6,55	7,36	5,62	96,43
C. "Produktywność przestrzeni" - suma podatków nieruchomościowych na mieszkańca (PLN/mieszk.)	313,45	304,64	309,76	327,21	350,96	368,91	117,69
D. Podatek od czynności cywilno-prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (PLN/mieszk.)	11,70	12,39	15,43	19,54	23,24	37,03	316,48

a. Wskaźniki wchodzące w skład wskaźnika syntetycznego rozwoju miasta

b. Wskaźniki wchodzące w skład wskaźnika syntetycznego rozwoju miasta

- E. Wskaźnik potencjału demograficznego (%)

Liczba mieszkańców w wieku 25-34 w liczbie mieszkańców ogółem – wskaźnik obrazujący przyszły potencjał demograficzny i atrakcyjność miasta dla młodych mieszkańców, którzy są w wieku najbardziej rozwojowym pod względem demograficznym, społecznym i gospodarczym.

- F. Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym (%)

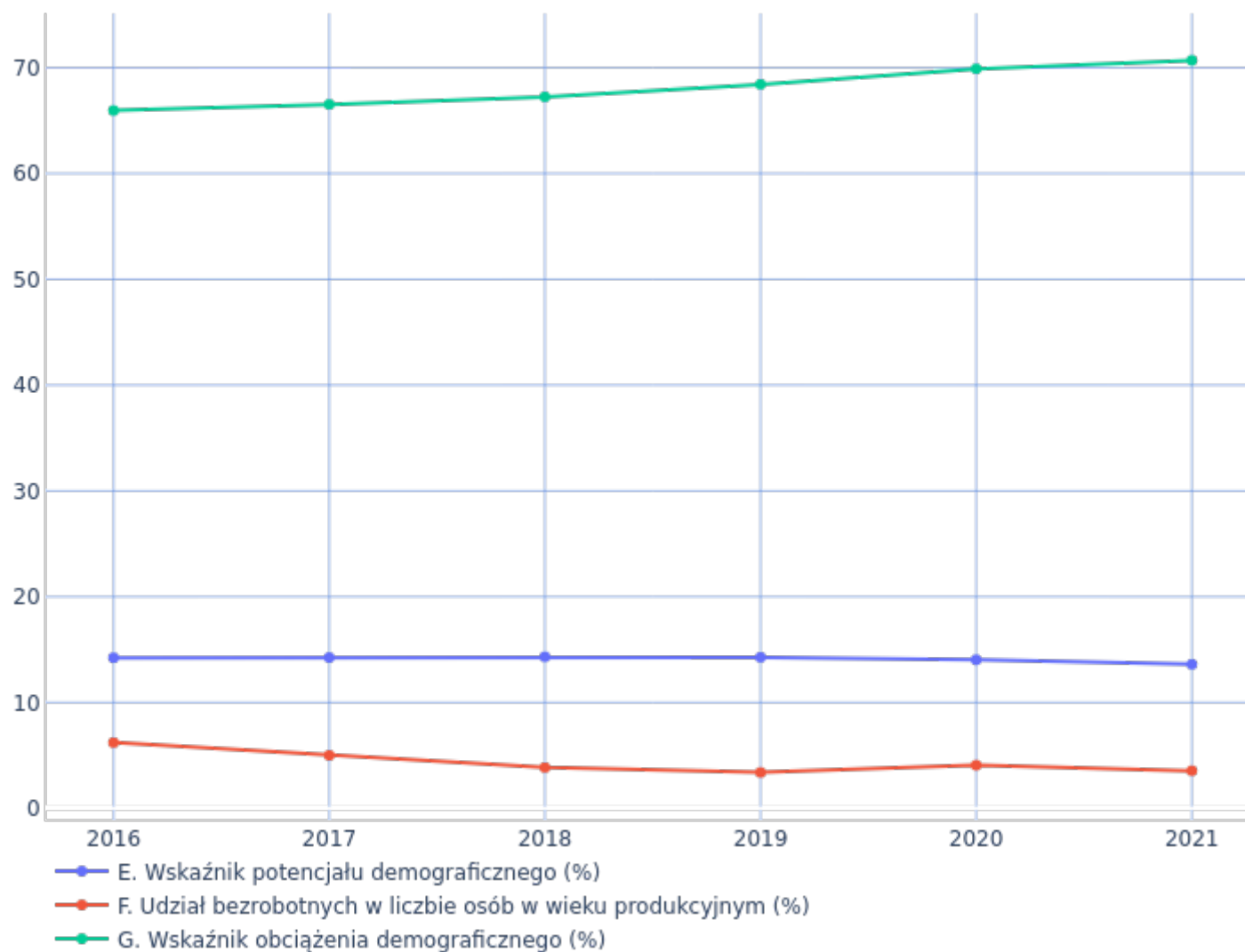
Stosunek liczby osób bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie.

- G. Wskaźnik obciążenia demograficznego (%)

W demografii jako wskaźnik obciążenia demograficznego przyjmuje się liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika 2021/2016
E. Wskaźnik potencjału demograficznego (%)	14,23	14,25	14,32	14,27	14,04	13,61	95,61
F. Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym (%)	6,21	5,01	3,85	3,40	4,08	3,55	57,16
G. Wskaźnik obciążenia demograficznego (%)	65,95	66,53	67,24	68,42	69,90	70,69	107,19

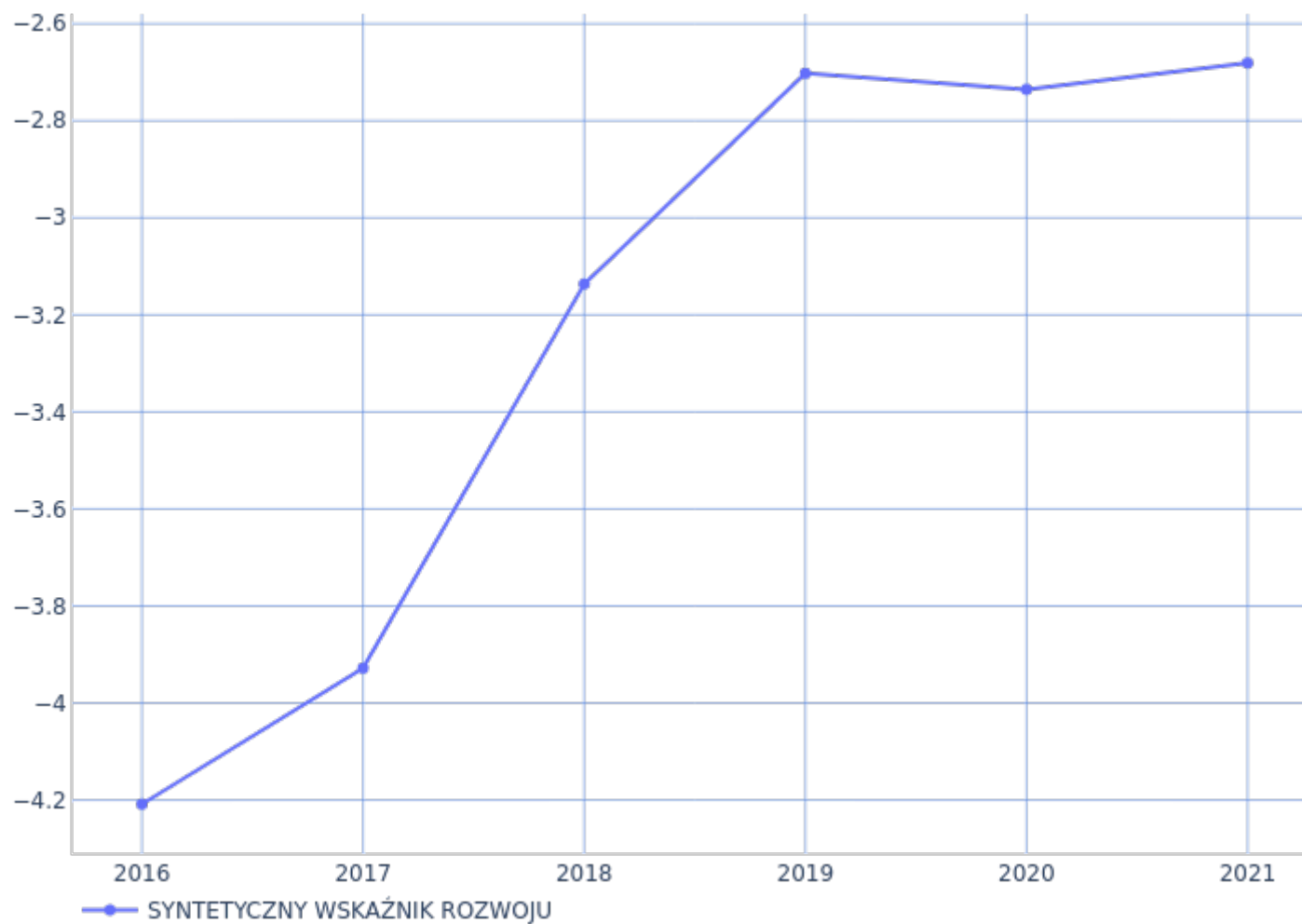
b. Wskaźniki wchodzące w skład wskaźnika syntetycznego rozwoju miasta

Syntetyczny wskaźnik rozwoju

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
SYNTETYCZNY WSKAŹNIK ROZWOJU	-4,21	-3,93	-3,14	-2,70	-2,74	-2,68

Syntetyczny wskaźnik rozwoju

WYMIAR GOSPODARCZY – KLUCZOWE WSKAŹNIKI

Na wymiar gospodarczy składają się wskaźniki w czterech obszarach:

1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki
2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej
3. Sytuacja materialna mieszkańców
4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)

1a. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki – budżet

- Dochody budżetu gminy z tytułu udziału w CIT (zł)

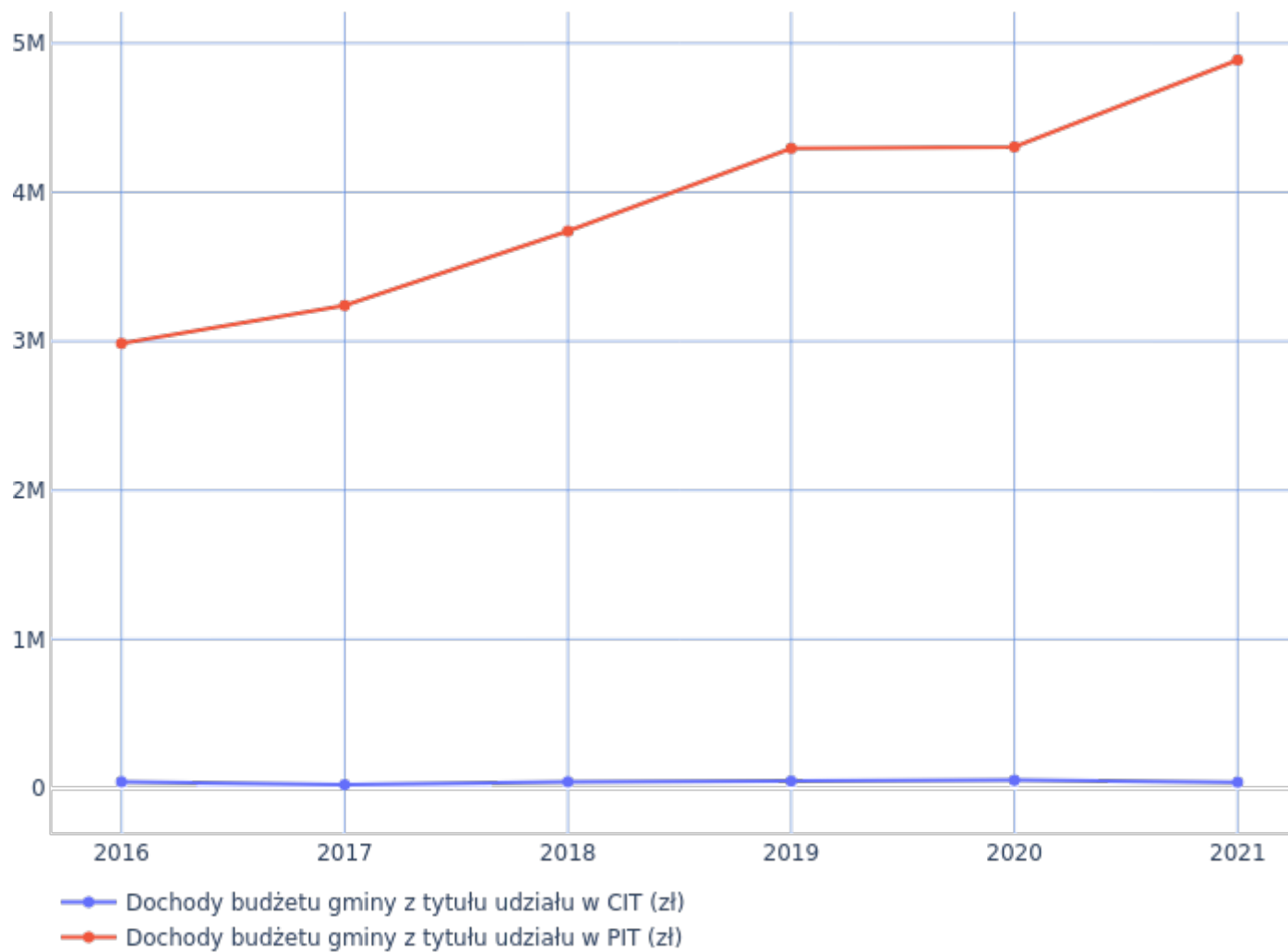
Dochody z tytułu udziału JST we wpływach budżetu państwa z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) stanowią jedno ze źródeł dochodów własnych, w tym dochodów podatkowych. Wysokość udziału budżetu JST w CIT jest pochodną dochodów osiągniętych przez osoby prawne. Wartość udziału określa się dla dochodów wszystkich podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie JST proporcjonalnie do zatrudnionych lokalnie pracowników.

- Dochody budżetu gminy z tytułu udziału w PIT (zł)

Dochody z tytułu udziału JST we wpływach budżetu państwa z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) stanowią jedno z istotnych źródeł dochodów własnych, w tym dochodów podatkowych. Kwota wpływów do budżetu JST z udziałów we wpływach budżetu państwa z PIT jest pochodną dochodów osiągniętych przez mieszkańców z tytułu aktywności gospodarczej, pracy, świadczeń społecznych, z majątku.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika 2021/2016
Dochody budżetu gminy z tytułu udziału w CIT (zł)	43 884,24	24 002,82	43 488,97	48 725,61	54 309,23	41 040,12	93,52
Dochody budżetu gminy z tytułu udziału w PIT (zł)	2 985 788,00	3 239 971,00	3 739 079,00	4 294 620,00	4 304 293,00	4 887 408,00	163,69

1a. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki - budżet

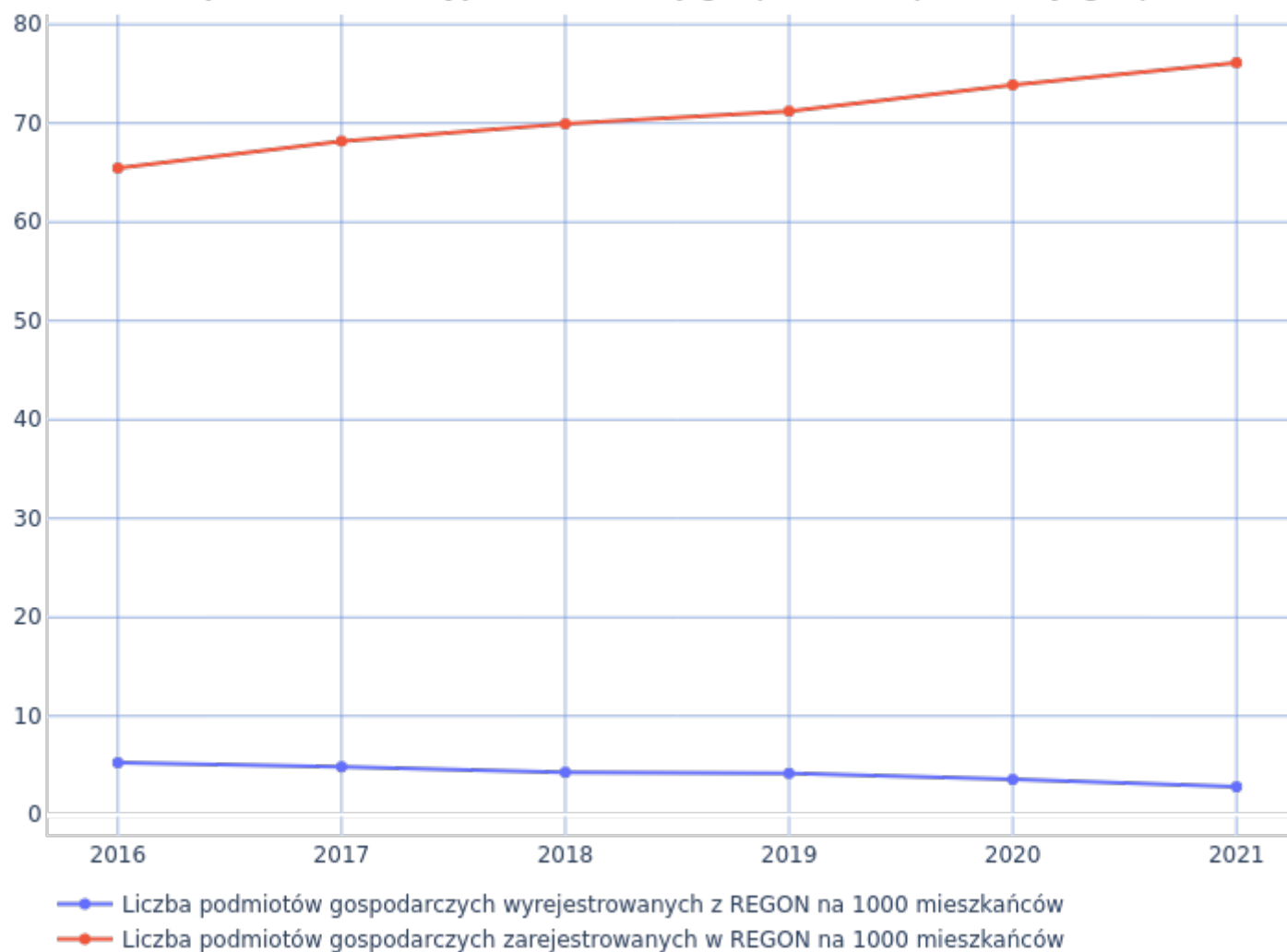

Ib. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki – podmioty gospodarcze

- Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych z REGON na 1000 mieszkańców
Liczba wyrejestrowań z ewidencji na 1000 mieszkańców wskazuje na trudności w prowadzeniu działalności na danym obszarze w badanym okresie.
- Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na tysiąc mieszkańców określa zdolność lokalnej społeczności do podejmowania ryzyka gospodarczego i prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek lub w spółkach prawa handlowego.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika 2021/2016
Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych z REGON na 1000 mieszkańców	5,28	4,87	4,32	4,20	3,59	2,85	53,89
Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców	65,46	68,19	69,94	71,23	73,88	76,12	116,28

1b. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki - podmioty gospodarcze

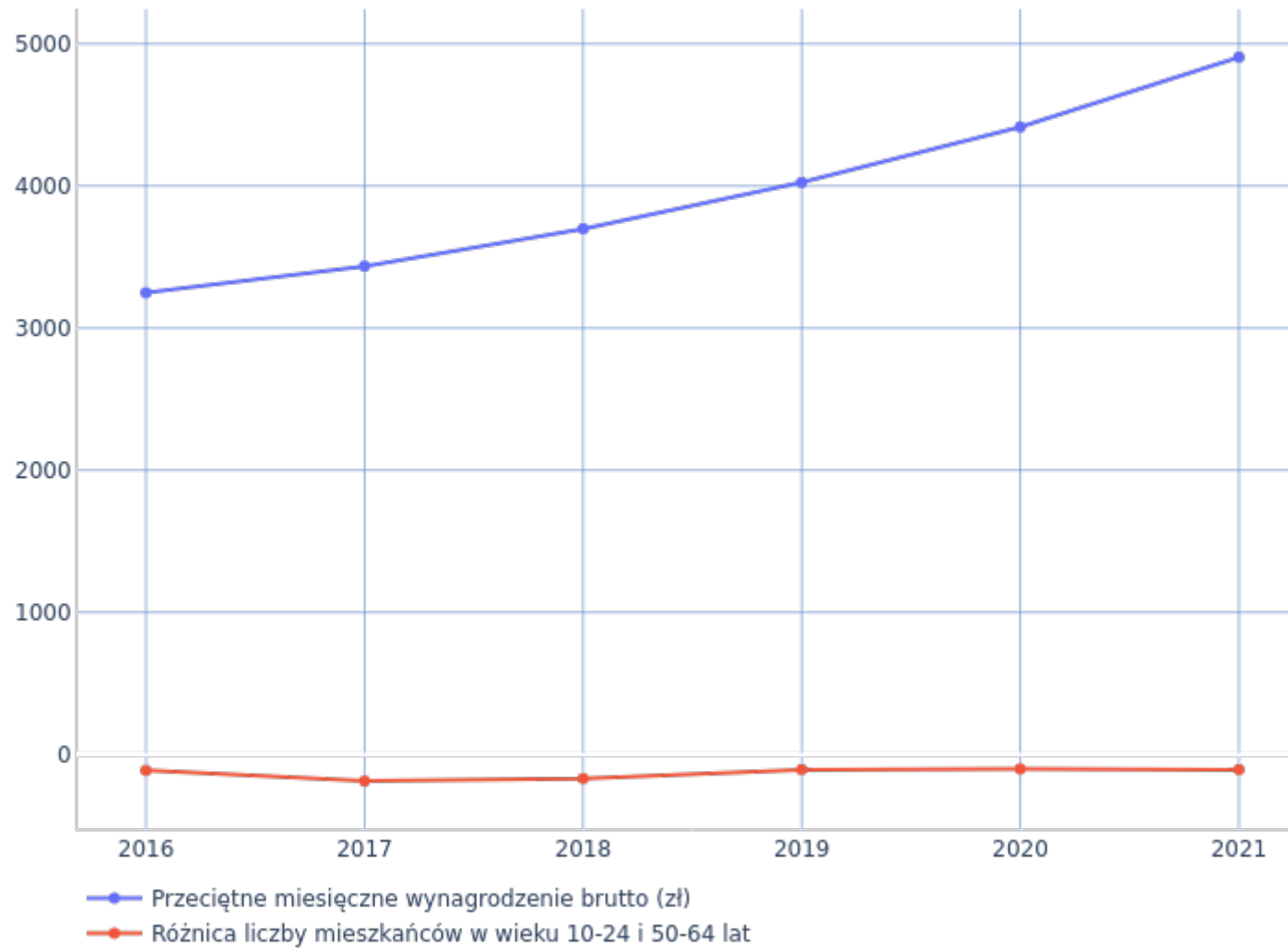

2a. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej

- **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (zł)**
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na koniec roku. Może wskazywać na atrakcyjność rynku pracy i kwalifikacje pracowników.
- **Różnica liczby mieszkańców w wieku 10–24 i 50–64 lat**
Określa potencjalną dostępność lokalnej siły roboczej na poziomie gminy w sensie zastępowalności (wymiany) pokoleń na rynku pracy. Nie uwzględnia migracji a jedynie wewnętrzną dynamikę.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika 2021/2016
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (zł)	3 249,28	3 436,12	3 698,91	4 024,88	4 415,03	4 906,57	151,00
Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat	-112,00	-186,00	-169,00	-106,00	-101,00	-106,00	94,64

2a. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej

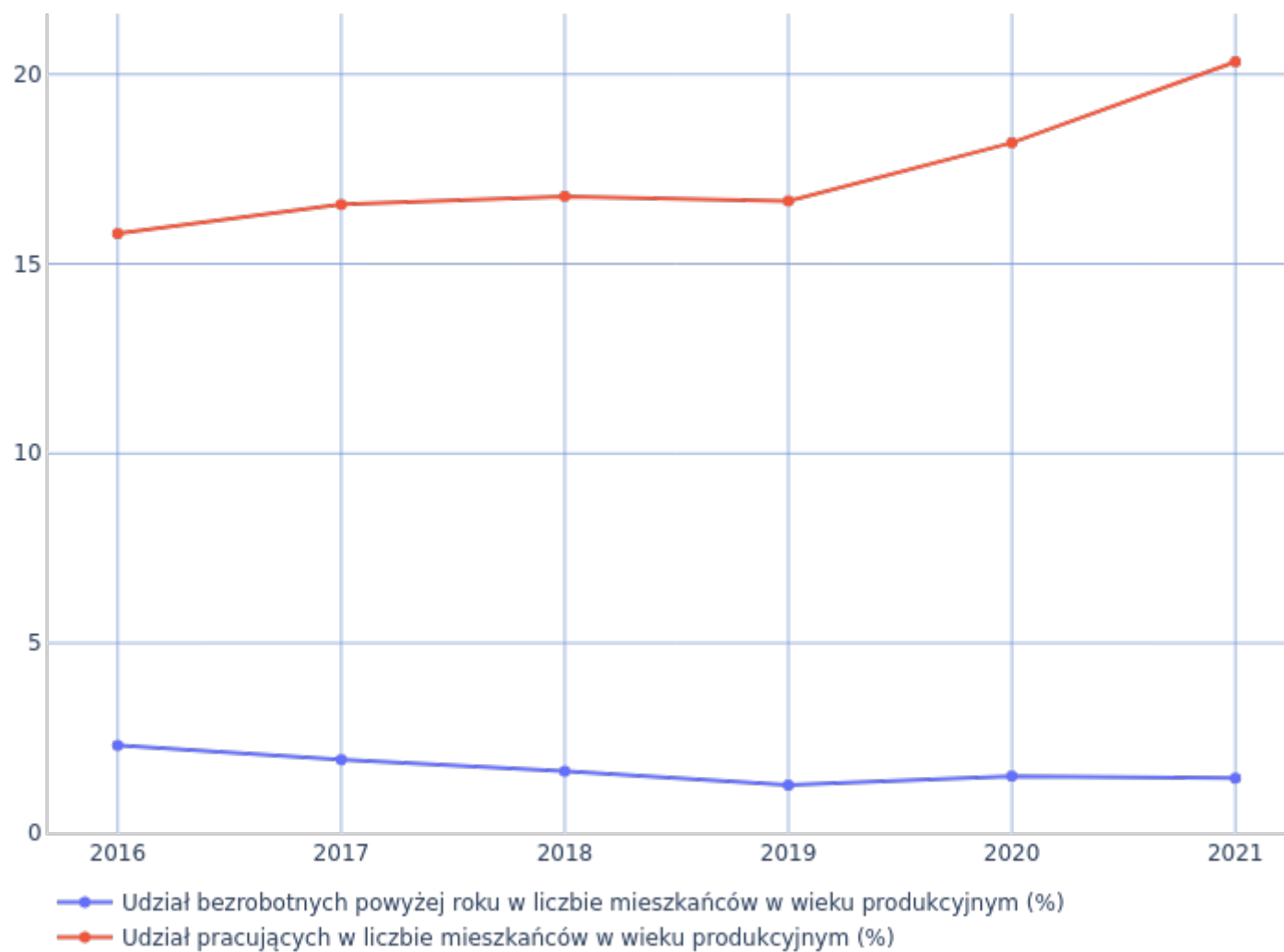

2b. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej

- **Udział bezrobotnych powyżej roku w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (%)**
Jeden z podstawowych wskaźników dla oceny sytuacji na rynku pracy. Wskazuje generalnie na poziom dostosowania popytu do podaży siły roboczej co może wynikać z różnych przyczyn leżących tak po stronie podażowej jak i popytowej.
- **Udział pracujących w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (%)**
Opisuje aktywność zawodową mieszkańców i zarazem podaż miejsc pracy. Liczony bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób (od 2000 r.) wg. faktycznego miejsca pracy (od 2004 r.).

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika 2021/2016
Udział bezrobotnych powyżej roku w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (%)	2,30	1,92	1,62	1,25	1,49	1,44	62,44
Udział pracujących w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (%)	15,80	16,57	16,78	16,66	18,19	20,33	128,68

2b. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej

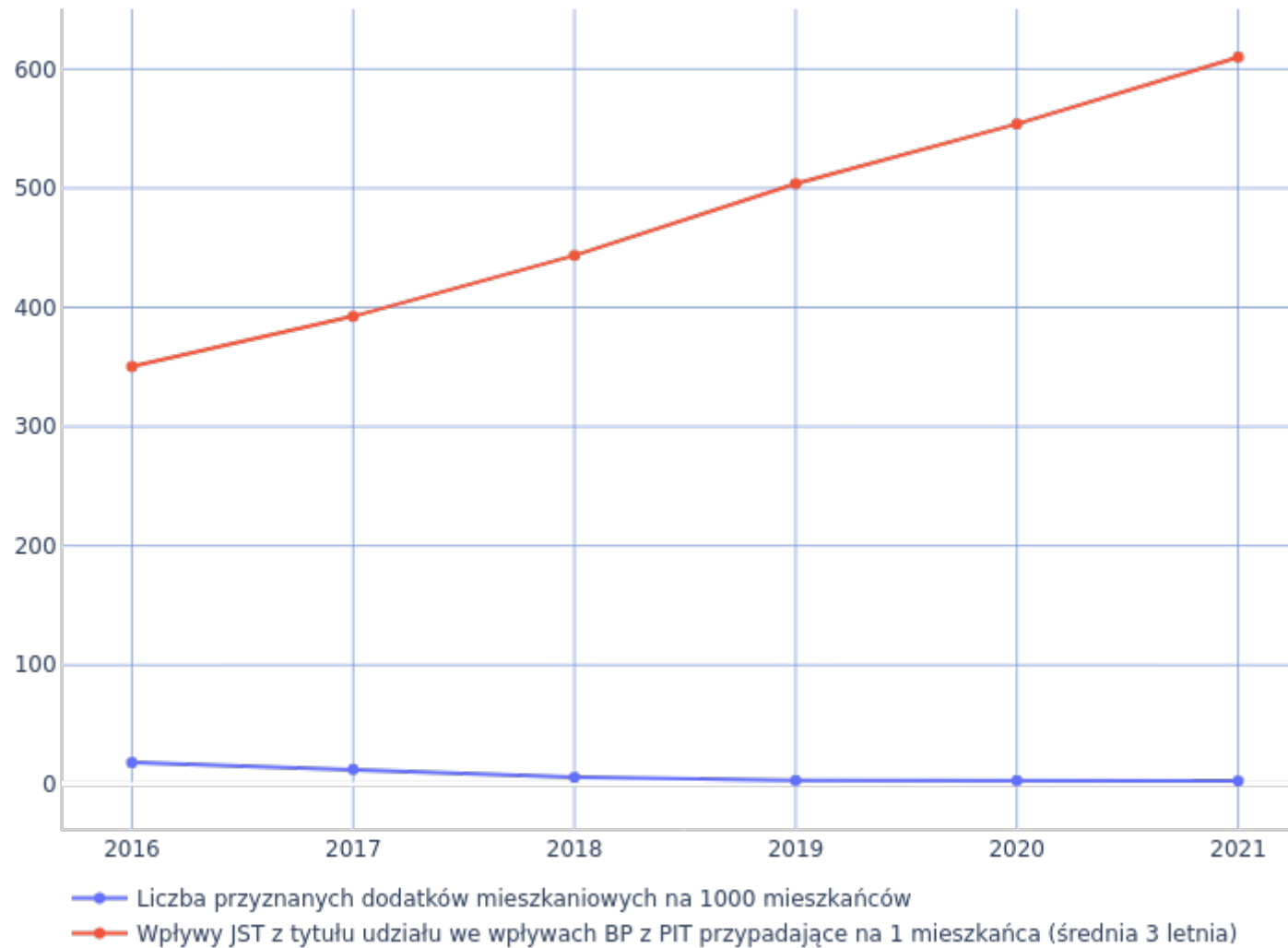

3a. Sytuacja materialna mieszkańców

- Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych na 1000 mieszkańców
Wskaźnik opisuje wielkość grupy mieszkańców gminy w najtrudniejszej sytuacji materialnej (problemy w opłaceniu kosztów mieszkaniowych) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.
- Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1 mieszkańca (średnia 3 letnia)
Wartość udziału gminy we wpływach budżetu państwa z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) przypadających na 1 mieszkańca.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika 2021/2016
Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych na 1000 mieszkańców	18	12	6	3	3	3	15,05
Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1 mieszkańca (średnia 3 letnia)	350,4	392,5	443,5	503,8	553,9	609,9	174,06

3a. Sytuacja materialna mieszkańców

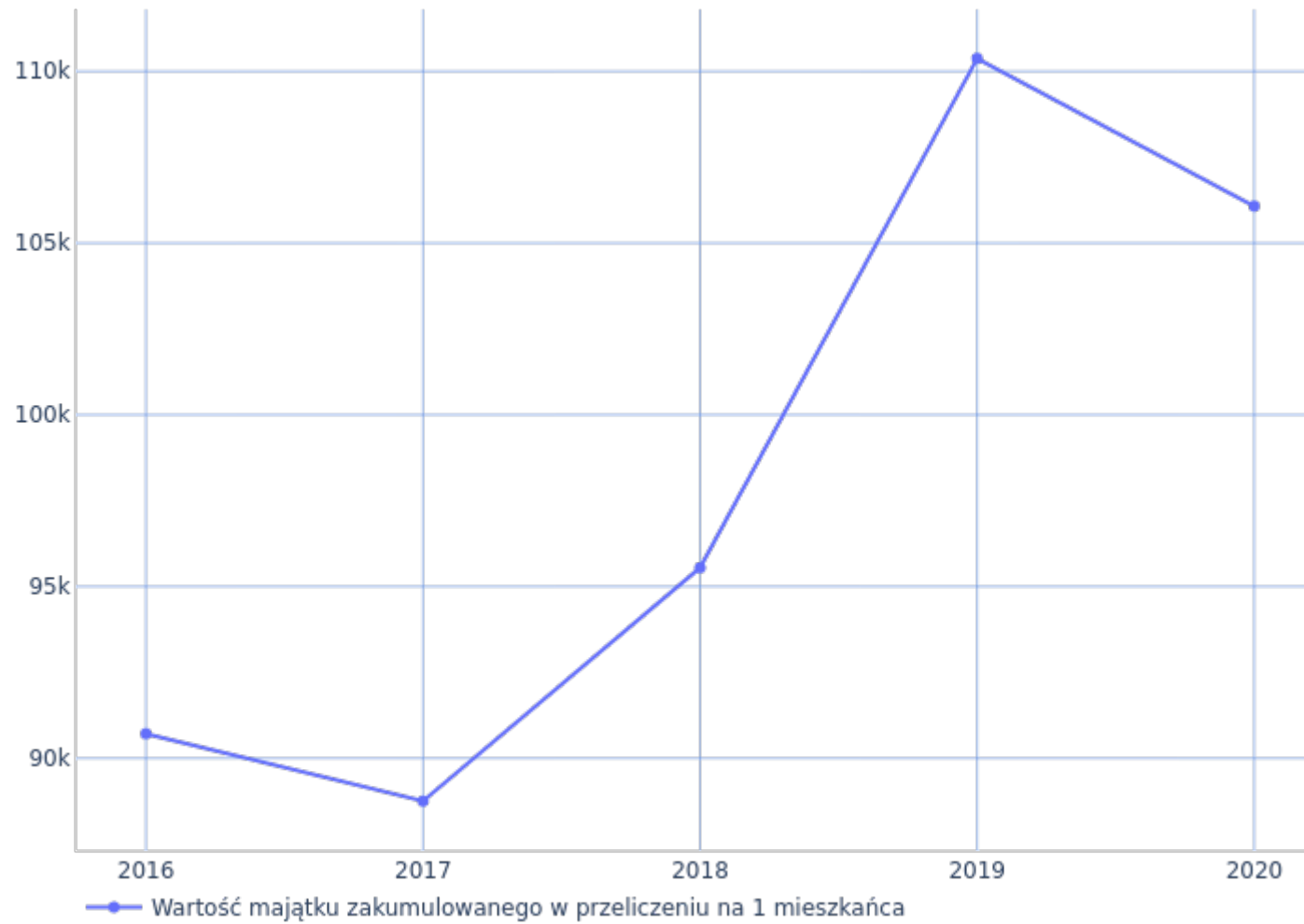
3b. Sytuacja materialna mieszkańców

- Wartość majątku zakumulowanego w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Wskaźnik prezentuje informacje nt. majątku zakumulowanego przez mieszkańców w nieruchomościach. Jest wyliczony w oparciu o średnie ceny transakcyjne na wtórnym rynku mieszkaniowym powiatu i powierzchnie mieszkaniową przypadającą na mieszkańca.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika 2021/2016
Wartość majątku zakumulowanego w przeliczeniu na 1 mieszkańca	90 714	88 752	95 548	110 377	106 077		

3b. Sytuacja materialna mieszkańców

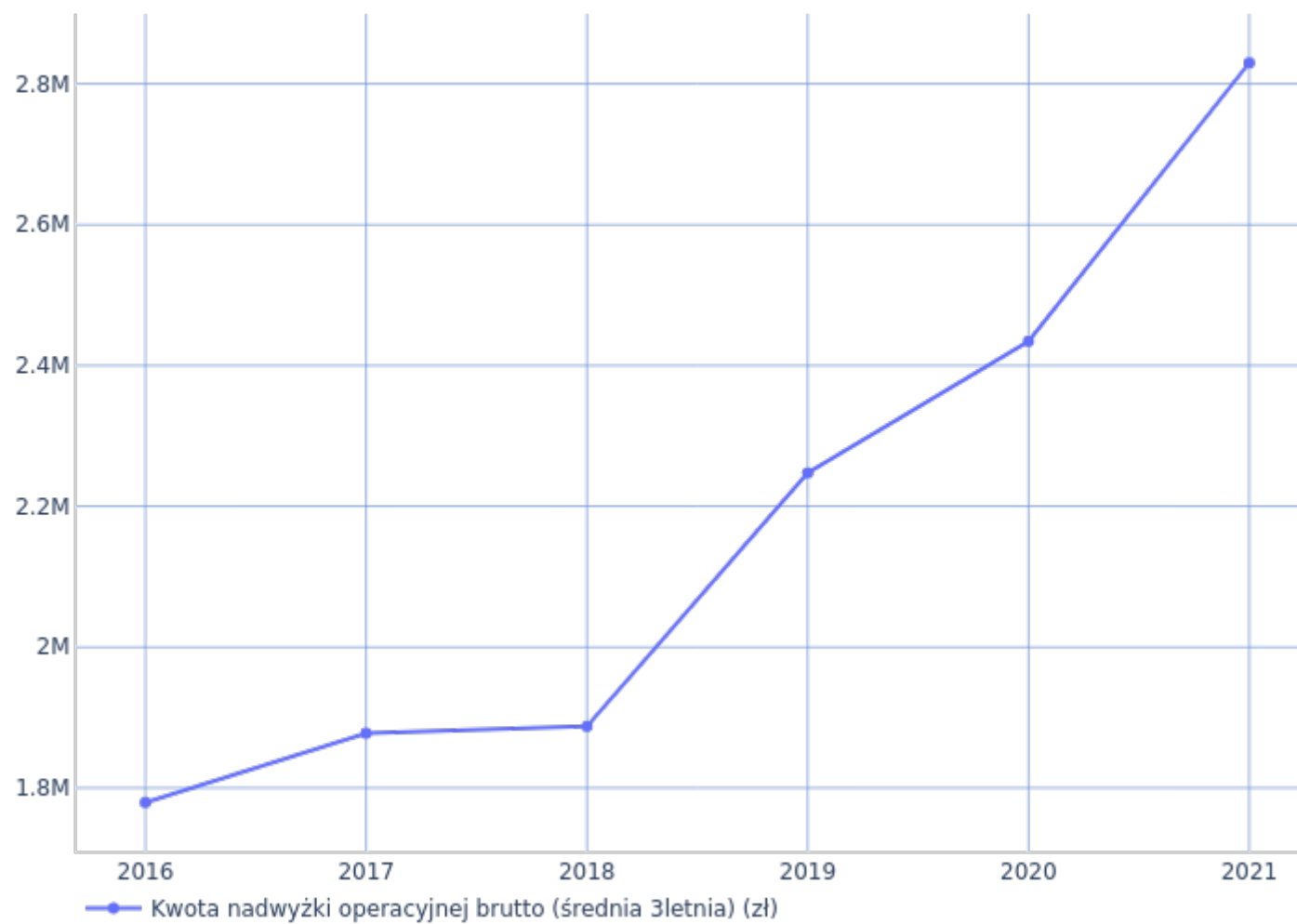
4a. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)

- Kwota nadwyżki operacyjnej brutto (średnia 3letnia) (zł)

Wskaźnik prezentuje średni poziom nadwyżki operacyjnej (bieżącej) w okresie 3 lat. Przez nadwyżkę operacyjną rozumie się dodatnią różnicę między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi. Ujemna wartość świadczy o tym, że w analizowanym okresie nie osiągnięto nadwyżki operacyjnej, tzn. dochody bieżące były niższe od wydatków bieżących.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika 2021/2016
Kwota nadwyżki operacyjnej brutto (średnia 3letnia) (zł)	1 779 323,80	1 877 774,16	1 887 490,96	2 247 405,57	2 434 292,30	2 829 932,31	159,05

4a. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)

4b. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)

- Relacja kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem

Wskaźnik informuje o stopniu pokrycia kwoty długu dochodami ogółem budżetu JST. Do 2013 r. włącznie był to wskaźnik ustawowy określający maksymalny limit zadłużenia JST.

- Relacja wyniku operacyjnego do kwoty własnych dochodów bieżących (średnia 3letnia)

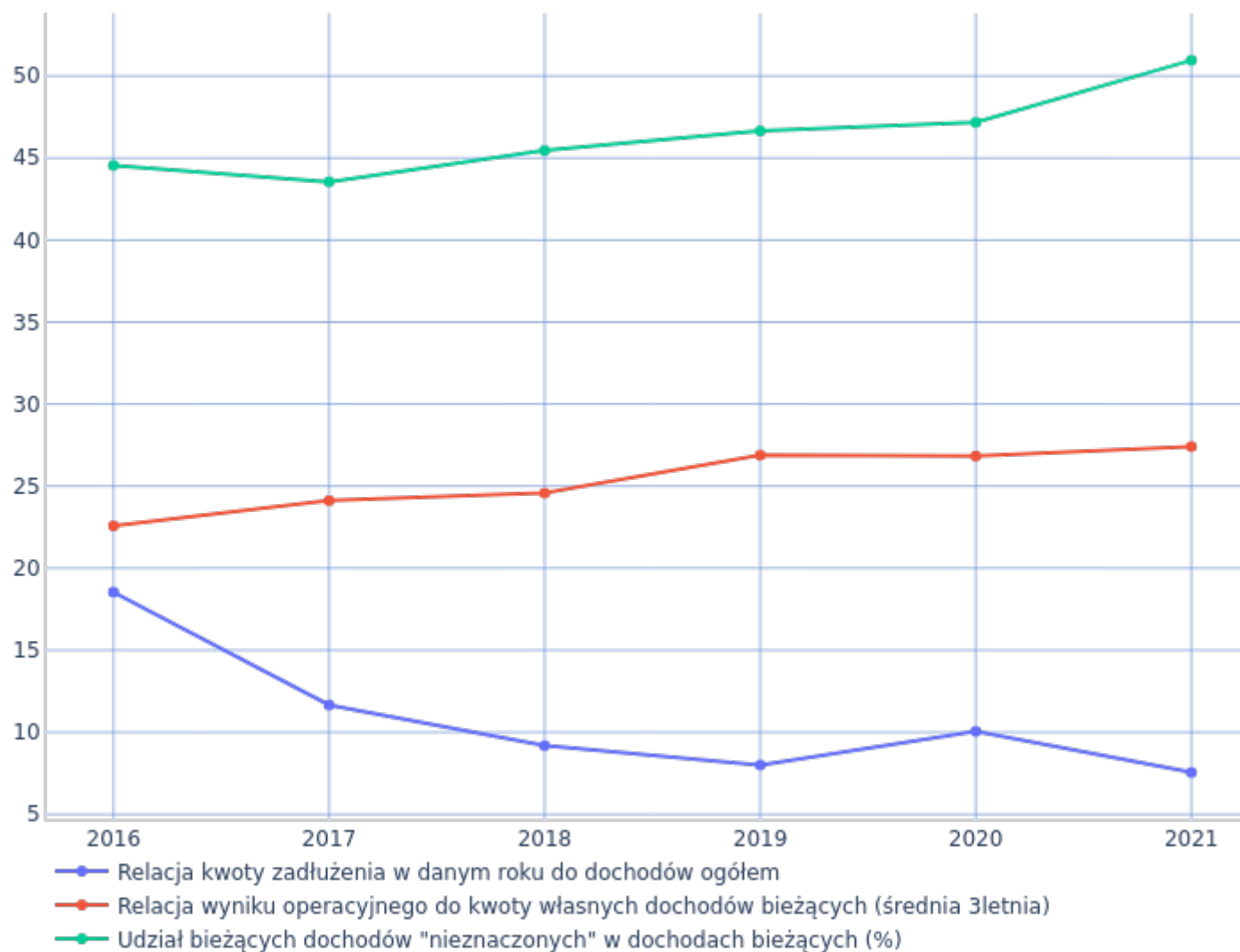
Wartość nadwyżki operacyjnej brutto (różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi) do własnych dochodów bieżących. Ujemna wartość wskaźnika świadczy o tym, że w analizowanym okresie nie osiągnięto nadwyżki operacyjnej, tzn. dochody bieżące były niższe od wydatków bieżących. Im wyższa wartość wskaźnika, tym większa część dochodów bieżących pozostaje w dyspozycji JST tym więcej środków może być przeznaczona na spłatę aktualnego zadłużenia oraz na wydatki majątkowe. Pożądanym jest wzrost wskaźnika. Incydentalnie zdarzają się przypadki ujemnych wartości wskaźnika wówczas należy przeanalizować wskaźniki w dłuższym okresie oraz zidentyfikować przyczyny przekroczenia wydatków bieżących ponad dochody bieżące.

- Udział bieżących dochodów "nieznaczonych" w dochodach bieżących (%)

Wskaźnik prezentuje relację dochodów bieżących, które nie są dochodami znaczonymi do kwoty dochodów bieżących. Przez dochody "nieznaczone" należy rozumieć takie dochody, które co do zasady nie mają wskazanego konkretnego przeznaczenia (inne niż dotacje, oświatowa część subwencji ogólnej). Tym samym wskaźnik prezentuje poziom samodzielności JST w zakresie dochodów bieżących. Pożądanym jest wzrost wskaźnika, ponieważ oznacza, że wzrastają możliwości JST w zakresie generowania nadwyżki operacyjnej, a tym samym wzrasta potencjał finansowy JST.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika 2021/2016
Relacja kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem	18,54	11,66	9,19	8,00	10,06	7,56	40,76
Relacja wyniku operacyjnego do kwoty własnych dochodów bieżących (średnia 3letnia)	22,6	24,1	24,6	26,9	26,8	27,4	121,41
Udział bieżących dochodów "nieznaczonych" w dochodach bieżących (%)	44,5	43,5	45,5	46,7	47,2	51,0	114,38

4b. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)

WYMIAR SPOŁECZNY – KLUCZOWE WSKAŹNIKI

W wymiarze społecznym wskaźniki prezentowane są w pięciu obszarach:

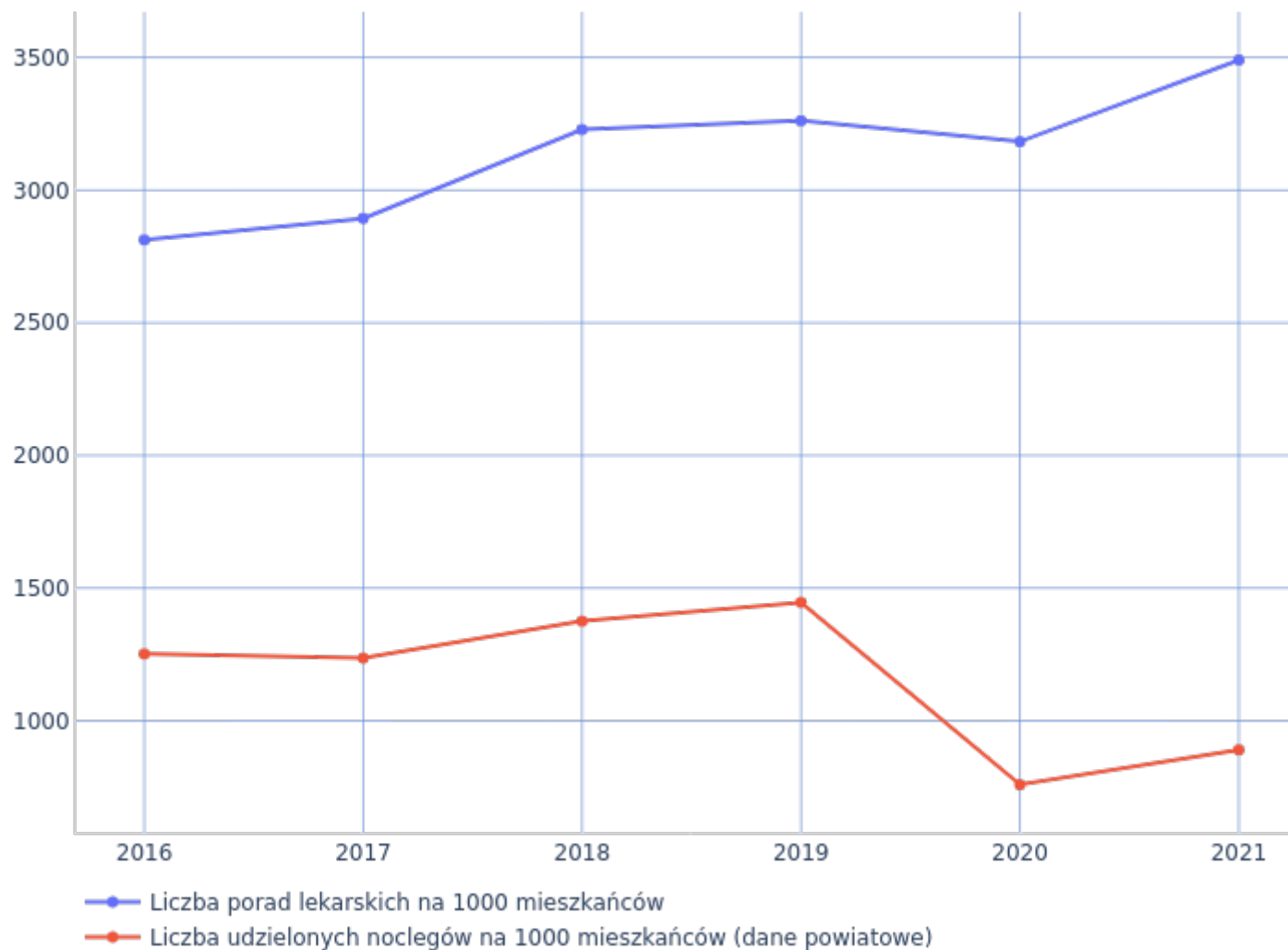
5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury
6. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie
7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy
8. Poziom bezpieczeństwa
9. Sytuacja demograficzna

5a. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury

- Liczba porad lekarskich na 1000 mieszkańców
Wskaźnik określa poziom dostępności usług medycznych.
- Liczba udzielonych noclegów na 1000 mieszkańców (dane powiatowe)
Liczba udzielonych noclegów obrazuje atrakcyjność miasta dla przyjezdnych. Ilość udzielonych noclegów jest pochodną liczby osób odwiedzających miasto i długości czasu ich przebywania w mieście.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika 2021/2016
Liczba porad lekarskich na 1000 mieszkańców	2 812,24	2 893,17	3 228,56	3 261,12	3 183,00	3 490,42	124,12
Liczba udzielonych noclegów na 1000 mieszkańców (dane powiatowe)	1 251,99	1 236,57	1 375,65	1 446,15	759,54	890,72	71,14

5a. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury

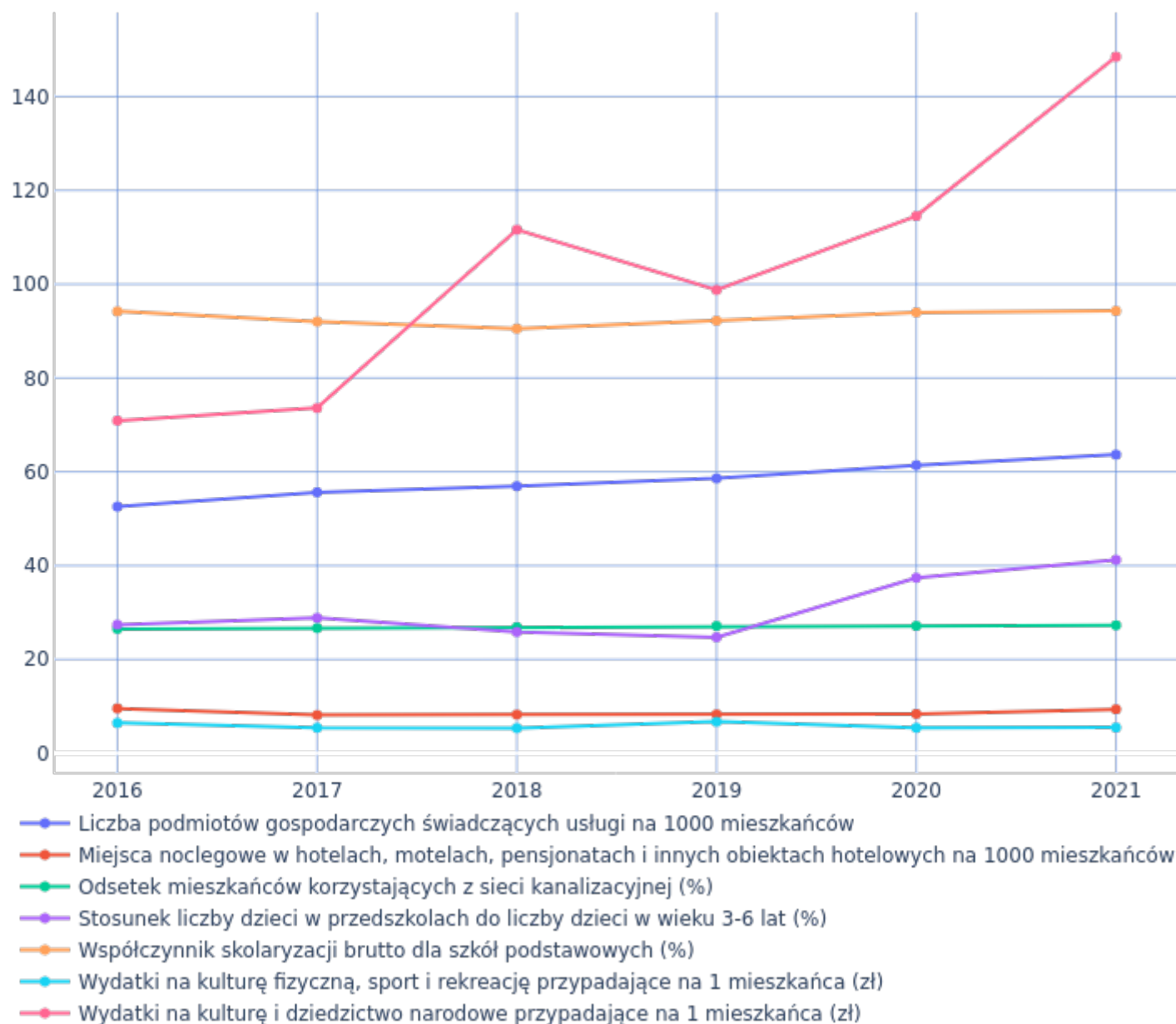

5b. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury

- Liczba podmiotów gospodarczych świadczących usługi na 1000 mieszkańców
Rynek dla ludności obsługiwany jest z reguły przez małe podmioty gospodarcze, ich ilość obrazuje podaż usług w tym zakresie. Uwzględniamy sekcje: F, G, H, I, J, K, L, M, N, P, Q, R, S i T.
- Miejsca noclegowe w hotelach, motelach, pensjonatach i innych obiektach hotelowych na 1000 mieszkańców (dane powiatowe)
Obiekty gastronomiczne i hotelowe są zorientowane na obsługę osób przyjezdnych. Ich ilość obrazuje zakres i zróżnicowanie dostępnych usług.
- Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej (%)
Odsetek osób korzystających z sieci kanalizacyjnej jest jednym z podstawowych wskaźników jakości życia mieszkańców, miarą rozwoju cywilizacyjnego obszaru, atrakcyjności dla zamieszkania i pośrednio rozwoju gospodarczego. Wskaźnik jest również miarą racjonalności ochrony zasobów środowiska, w szczególności w zakresie zapewnienia dobrego stanu jakościowego wód powierzchniowych i podziemnych dla potrzeb użytkowych.
- Stosunek liczby dzieci w przedszkolach do liczby dzieci w wieku 3–6 lat (%)
Wskaźnik obrazuje liczbę dzieci w przedszkolach w relacji do potencjalnego pobytu.
- Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych (%)
Skolaryzacja brutto dla szkół podstawowych. Wskaźnik obrazuje dostępność i jakość kształcenia szkół podstawowych. Wskaźnik poniżej 100 wskazuje, że część mieszkańców obszaru realizuje obowiązek edukacyjny w sąsiednich gminach. Wartość wskaźnika powyżej 100 oznacza, że w naszych szkołach uczą się dzieci z sąsiednich gmin.
- Wydatki na kulturę fizyczną, sport i rekreację przypadające na 1 mieszkańca (zł)
Wydatki obrazują zaangażowanie samorządu w kreowanie oferty sportowej i rekreacyjnej. Nie uwzględniają wydatków powiatu, samorządu wojewódzkiego oraz podmiotów komercyjnych.
- Wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe przypadające na 1 mieszkańca (zł)
Wydatki obrazują zaangażowanie samorządu w kreowanie oferty kulturalnej. Nie uwzględniają wydatków powiatu, samorządu wojewódzkiego oraz podmiotów komercyjnych.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika 2021/2016
Liczba podmiotów gospodarczych świadczących usługi na 1000 mieszkańców	52,58	55,62	56,94	58,59	61,41	63,66	121,07
Miejsca noclegowe w hotelach, motelach, pensjonatach i innych obiektach hotelowych na 1000 mieszkańców (dane powiatowe)	9,55	8,14	8,25	8,29	8,38	9,38	98,22
Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej (%)	26,5	26,7	26,9	27,1	27,2	27,3	102,85
Stosunek liczby dzieci w przedszkolach do liczby dzieci w wieku 3-6 lat (%)	27,41	28,85	25,86	24,72	37,40	41,22	150,41
Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych (%)	94,2	92,0	90,5	92,2	94,0	94,3	100,11
Wydatki na kulturę fizyczną, sport i rekreację przypadające na 1 mieszkańca (zł)	6,46	5,43	5,36	6,72	5,42	5,48	84,79
Wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe przypadające na 1 mieszkańca (zł)	70,91	73,59	111,60	98,78	114,53	148,49	209,41

5b. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury

6. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie

- **Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej (%)**

Odsetek osób korzystających z sieci kanalizacyjnej jest jednym z podstawowych wskaźników jakości życia mieszkańców, miarą rozwoju cywilizacyjnego obszaru, atrakcyjności dla zamieszkania i pośrednio rozwoju gospodarczego. Wskaźnik jest również miarą racjonalności ochrony zasobów środowiska, w szczególności w zakresie zapewnienia dobrego stanu jakościowego wód powierzchniowych i podziemnych dla potrzeb użytkowych.

- **Powierzchnia nowych mieszkań na osobę w wieku 25–34 lata (m²)**

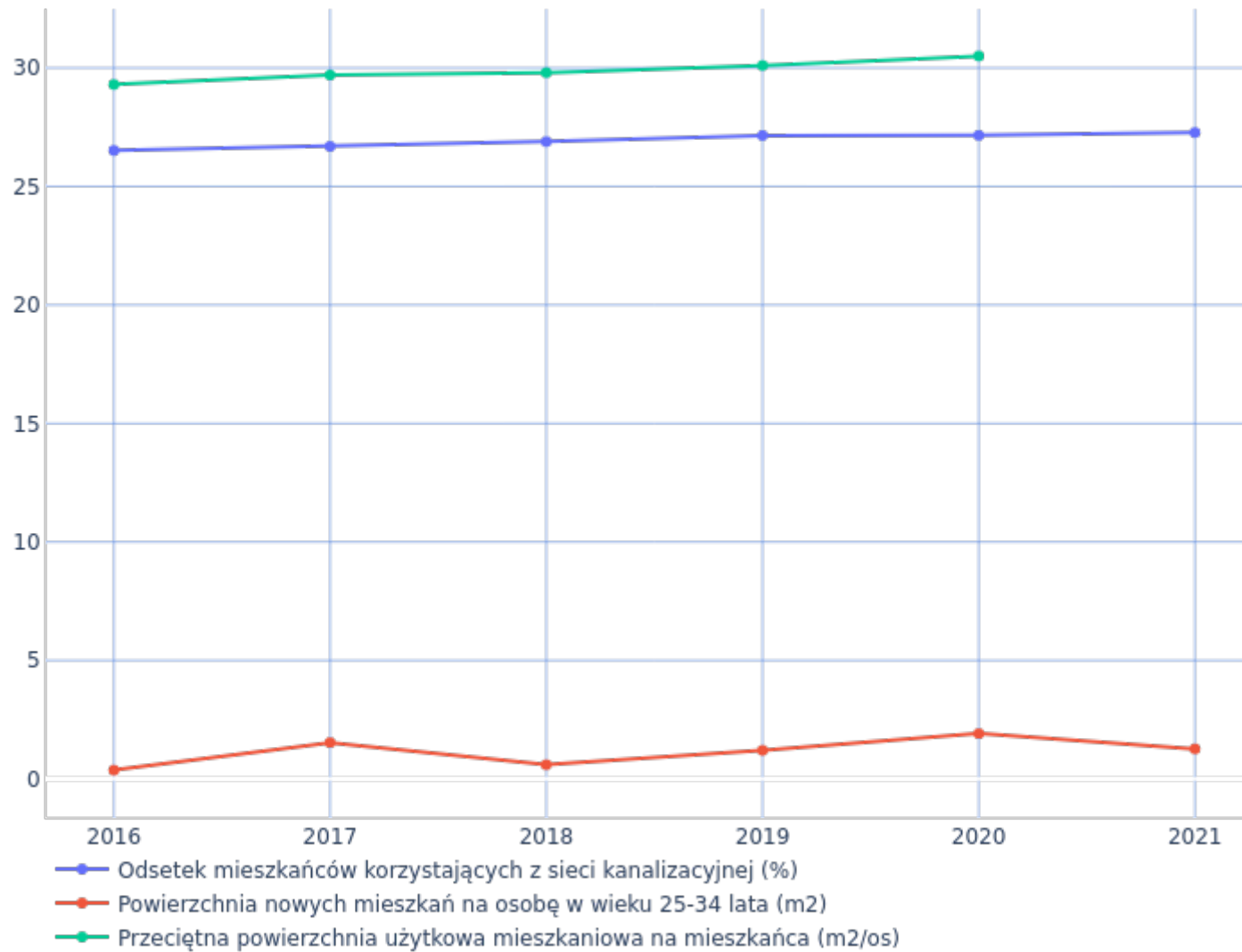
Wskaźnik umożliwia porównanie nowej powierzchni z liczbą potencjalnych klientów, tzn. czy jest ona wystarczająca dla tej kluczowej dla samorządu grupy rozwojowej. Przyrost nowej powierzchni mieszkaniowej świadczy o dynamice rynku oraz o lepszym dopasowaniu do potrzeb (zakładamy że mieszkania budowane są w oparciu o analizę popytu oraz stymulują wymianę mieszkań na rynku wtórnym).

- **Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkaniowa na mieszkańca (m²/os)**

Wskaźnik przedstawia przeciętną wielkość powierzchni mieszkaniowej przypadająca na 1 mieszkańca. Może być traktowany jako miara opisująca zasoby mieszkaniowe od strony jakościowej.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika 2021/2016
Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej (%)	26,5	26,7	26,9	27,1	27,2	27,3	102,85
Powierzchnia nowych mieszkań na osobę w wieku 25-34 lata (m²)	0,37	1,54	0,60	1,21	1,92	1,27	339,99
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkaniowa na mieszkańca (m²/os)	29,30	29,70	29,80	30,10	30,50		

6. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie

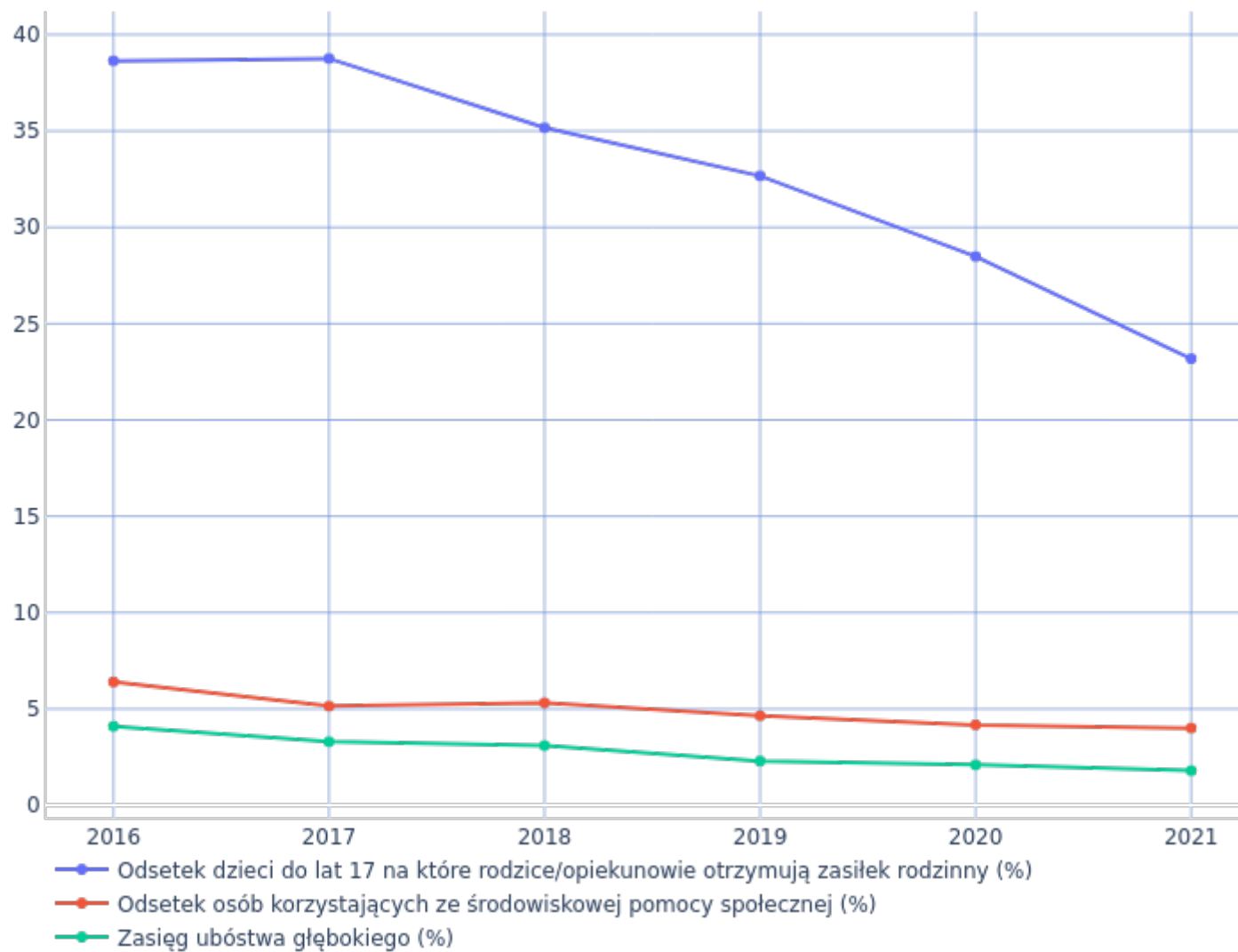

7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy

- **Odsetek dzieci do lat 17 na które rodzice/opiekunowie otrzymują zasiłek rodzinny (%)**
Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny na częściowe pokrycie wydatków związanych z jego utrzymaniem, w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku.
- **Odsetek osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej (%)**
Wskaźnik obrazuje dostępność usług pomocy społecznej i poziom potrzeb społeczności w tym zakresie.
- **Zasięg ubóstwa głębokiego (%)**
Udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej poniżej kryterium dochodowego w liczbie ludności ogółem.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika 2021/2016
Odsetek dzieci do lat 17 na które rodzice/opiekunowie otrzymują zasiłek rodzinny (%)	38,64	38,76	35,16	32,67	28,49	23,18	59,99
Odsetek osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej (%)	6,40	5,15	5,32	4,65	4,18	4,01	62,68
Zasięg ubóstwa głębokiego (%)	4,10	3,30	3,10	2,30	2,10	1,80	43,90

7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy

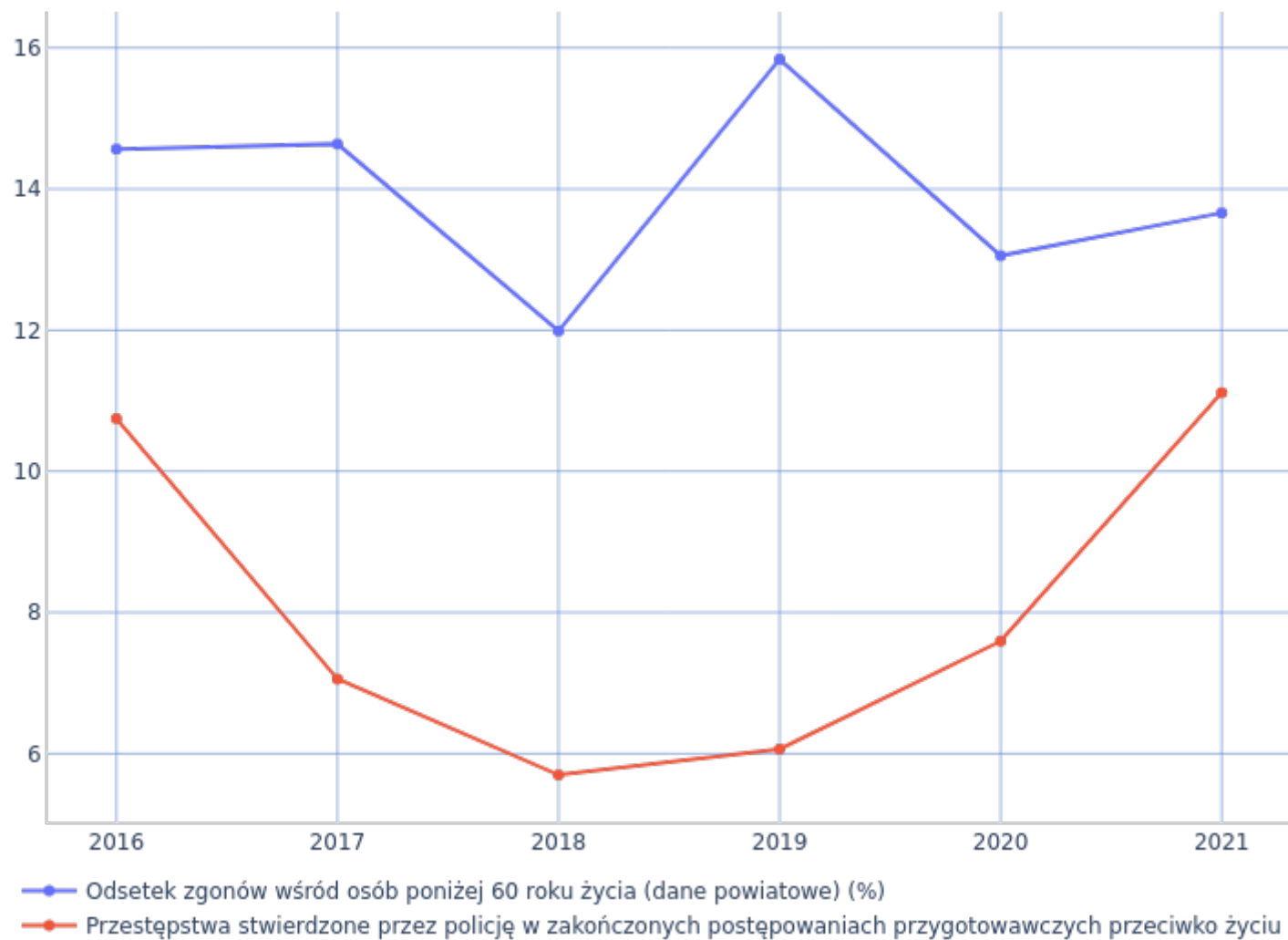

8. Poziom bezpieczeństwa

- Odsetek zgonów wśród osób poniżej 60 roku życia (dane powiatowe) (%)
Wskaźnik określa poziom przedwczesnej umieralności.
- Przepiępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko życiu i zdrowiu, mieniu i drogowe na 1000 mieszkańców
Wysoki poziom stanowi o występowaniu zjawisk zagrażających życiu i zdrowiu.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika 2021/2016
Odsetek zgonów wśród osób poniżej 60 roku życia (dane powiatowe) (%)	14,6	14,6	12,0	15,8	13,1	13,7	93,79
Przepiępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko życiu i zdrowiu, mieniu i drogowe na 1000 mieszkańców	10,75	7,06	5,70	6,06	7,59	11,11	103,42

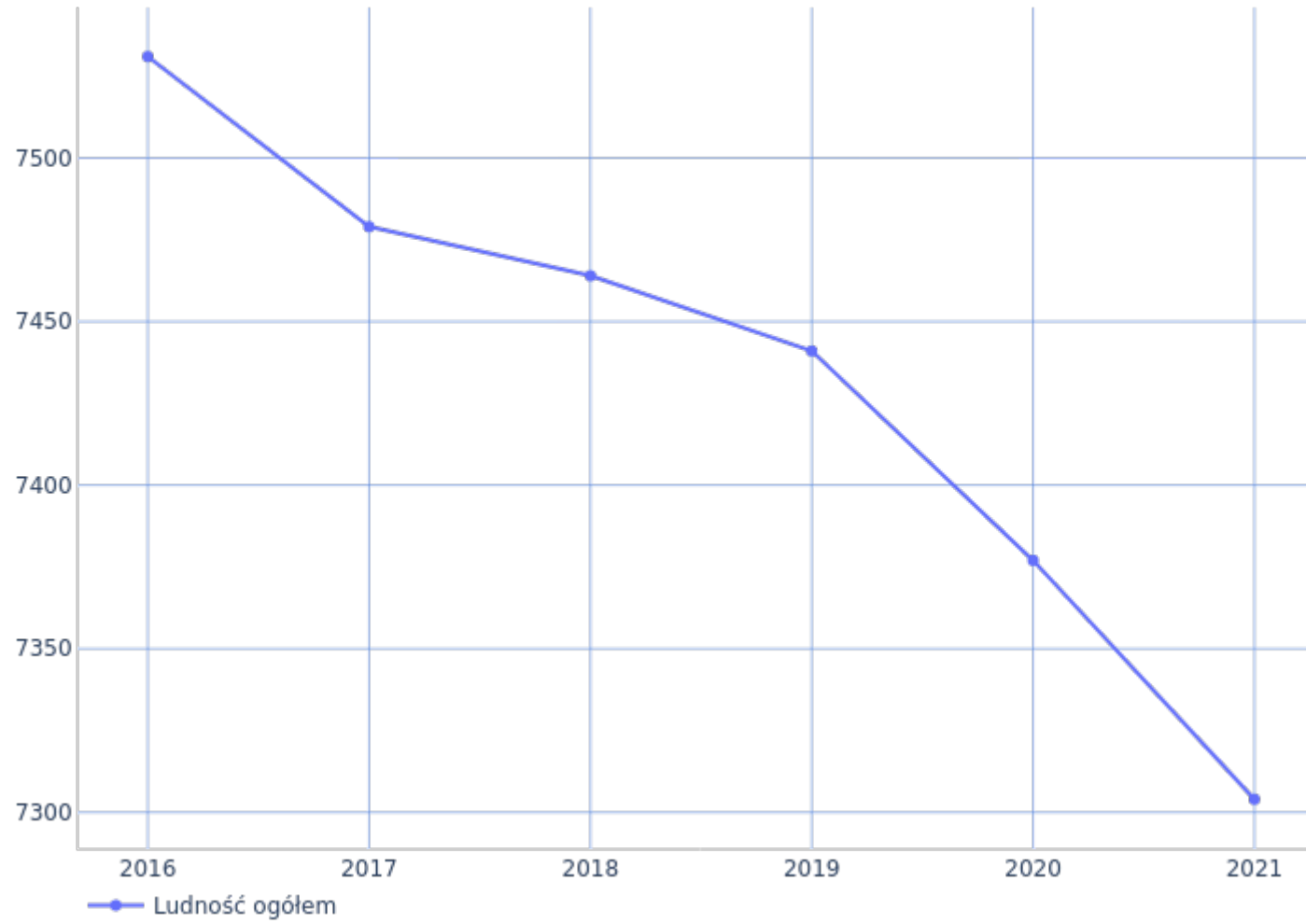
8. Poziom bezpieczeństwa

9a. Demografia

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika 2021/2016
Ludność ogółem	7 531	7 479	7 464	7 441	7 377	7 304	96,99

9a. Demografia

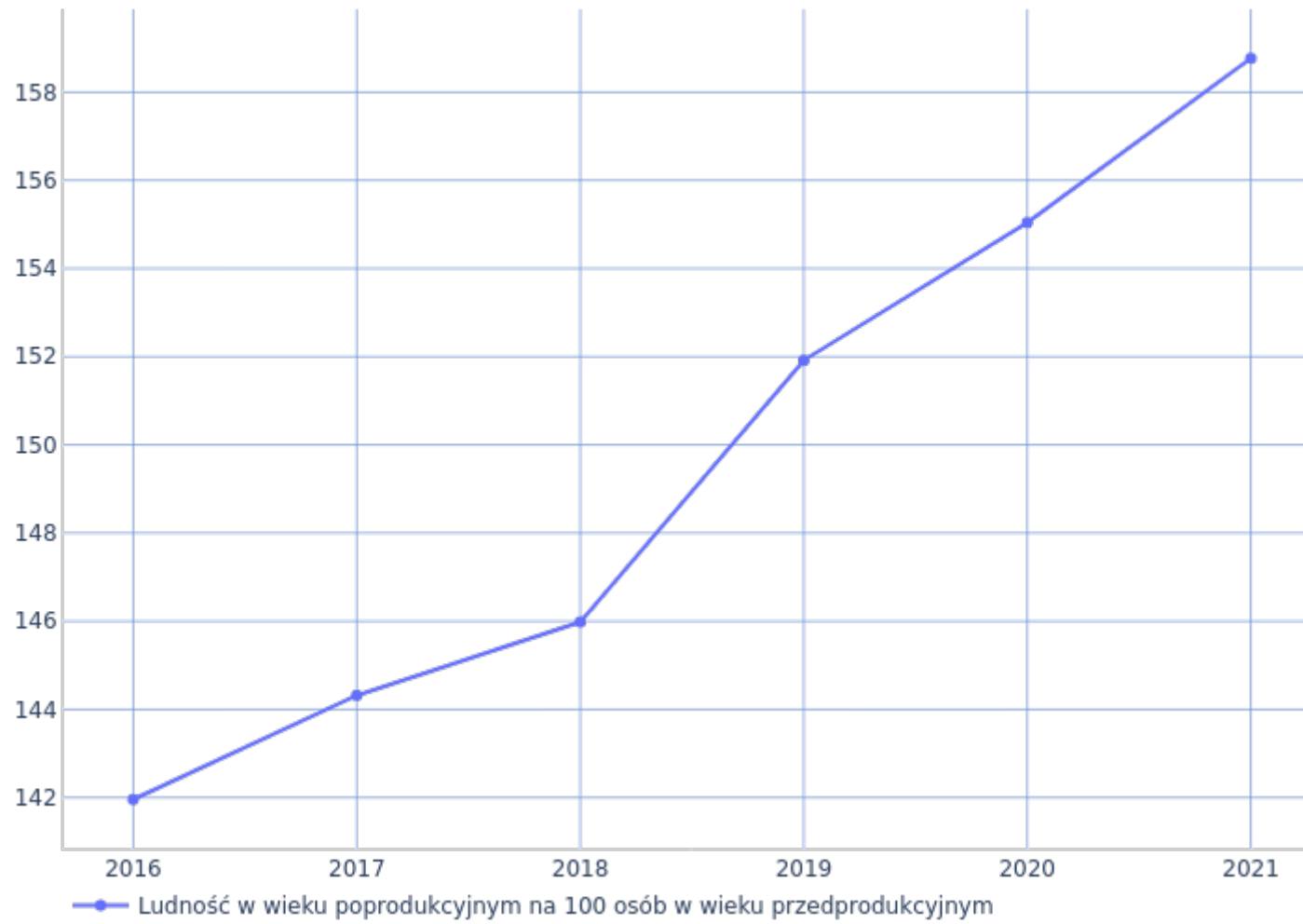
9b. Demografia

- Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym

Współczynnik obciążenia demograficznego. Pokazuje, ile osób w wieku poprodukcyjnym przypada na 100 w wieku przedprodukcyjnym.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika 2021/2016
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	142,0	144,3	146,0	151,9	155,0	158,8	111,84

9b. Demografia

9c. Demografia

- Przyrost naturalny w ostatnich 3 latach na 1000 osób

Współczynnik przyrostu naturalnego ludności, obliczany jako stosunek różnicy pomiędzy liczbą urodzeń a liczbą zgonów w ciągu roku do średniej liczby ludności i wyrażany najczęściej na 1000 mieszkańców, jest jednym z najczęściej stosowanych miar reprodukcji ludności. Współczynnik może być przedstawiany w odniesieniu do danego roku lub jako średnia okresu np. w tym przypadku trzech lat. Jest to suma wartości przyrostu naturalnego w latach n, n-1 oraz n-2 podzielona przez liczbę ludności w roku n (iloraz pomnożony jest przez 1000).

- Saldo migracji na 1000 osób

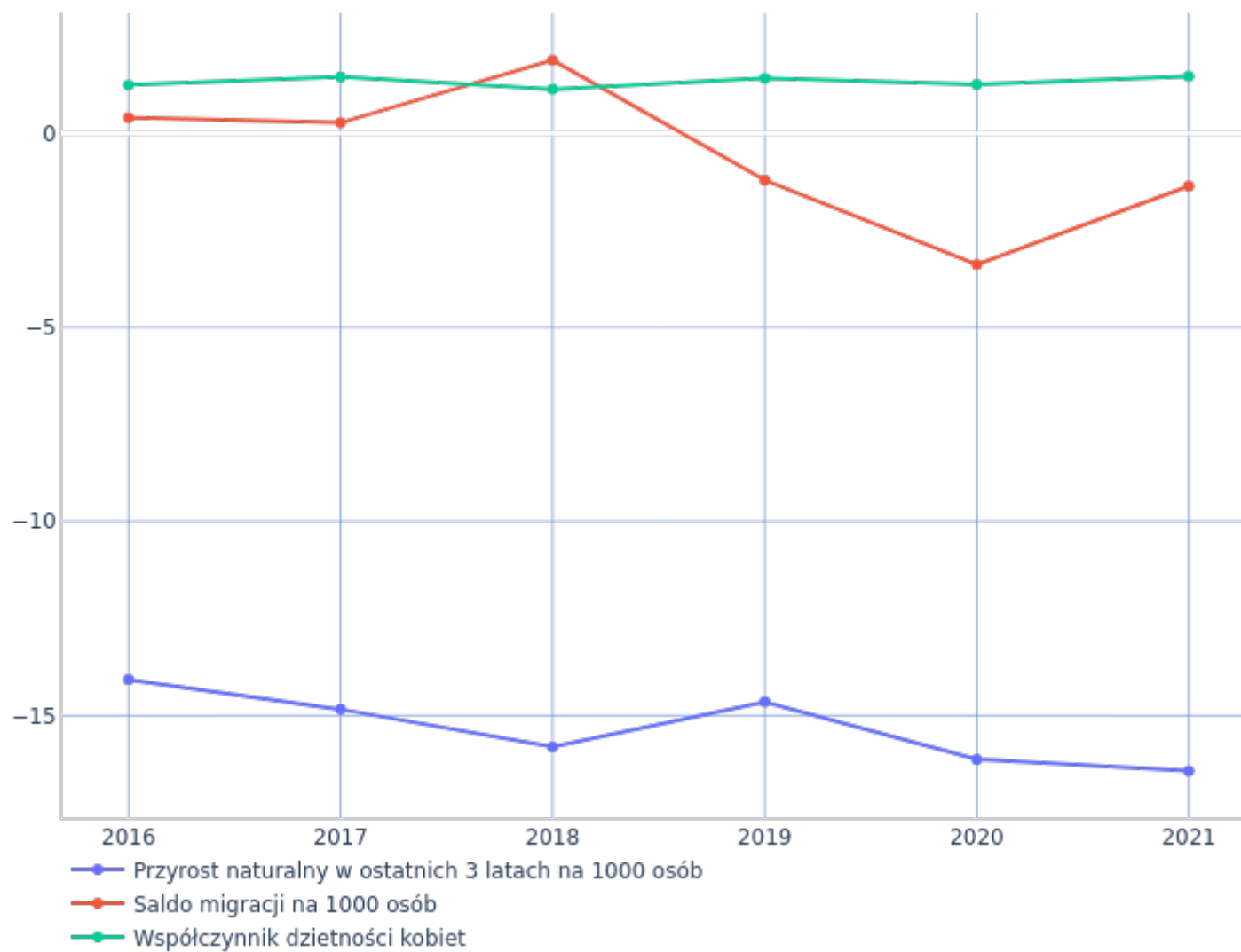
Różnica między napływem (imigracja), a odpływem (emigracja) z danego obszaru w określonym czasie. Saldo migracji ludności na 1000 osób oznacza przyrost/ ubytek ludności danej jednostki administracyjnej na skutek migracji przypadający na 1000 mieszkańców tej jednostki. Dla 2015 rok brak danych w BDL - wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe (w tym ze względu na wysoki błąd losowy próby w badaniach reprezentacyjnych, np. BAEL); brak informacji wiarygodnych lub porównywalnych.

- Współczynnik dzietności kobiet

Współczynnik oznacza liczbę dzieci, które urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną w badanym roku.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika 2021/2016
Przyrost naturalny w ostatnich 3 latach na 1000 osób	-14,08	-14,84	-15,81	-14,65	-16,13	-16,43	116,73
Saldo migracji na 1000 osób	0,40	0,27	1,88	-1,21	-3,38	-1,36	-340,00
Współczynnik dzietności kobiet	1,24	1,45	1,13	1,42	1,26	1,47	118,10

9c. Demografia

WYMIAR ŚRODOWISKOWY – KLUCZOWE WSKAŹNIKI

W wymiarze środowiskowo-przestrzennym wskaźniki pogrupowane są w trzech obszarach:

10. Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna)

11. Ład i struktura przestrzenna obszaru

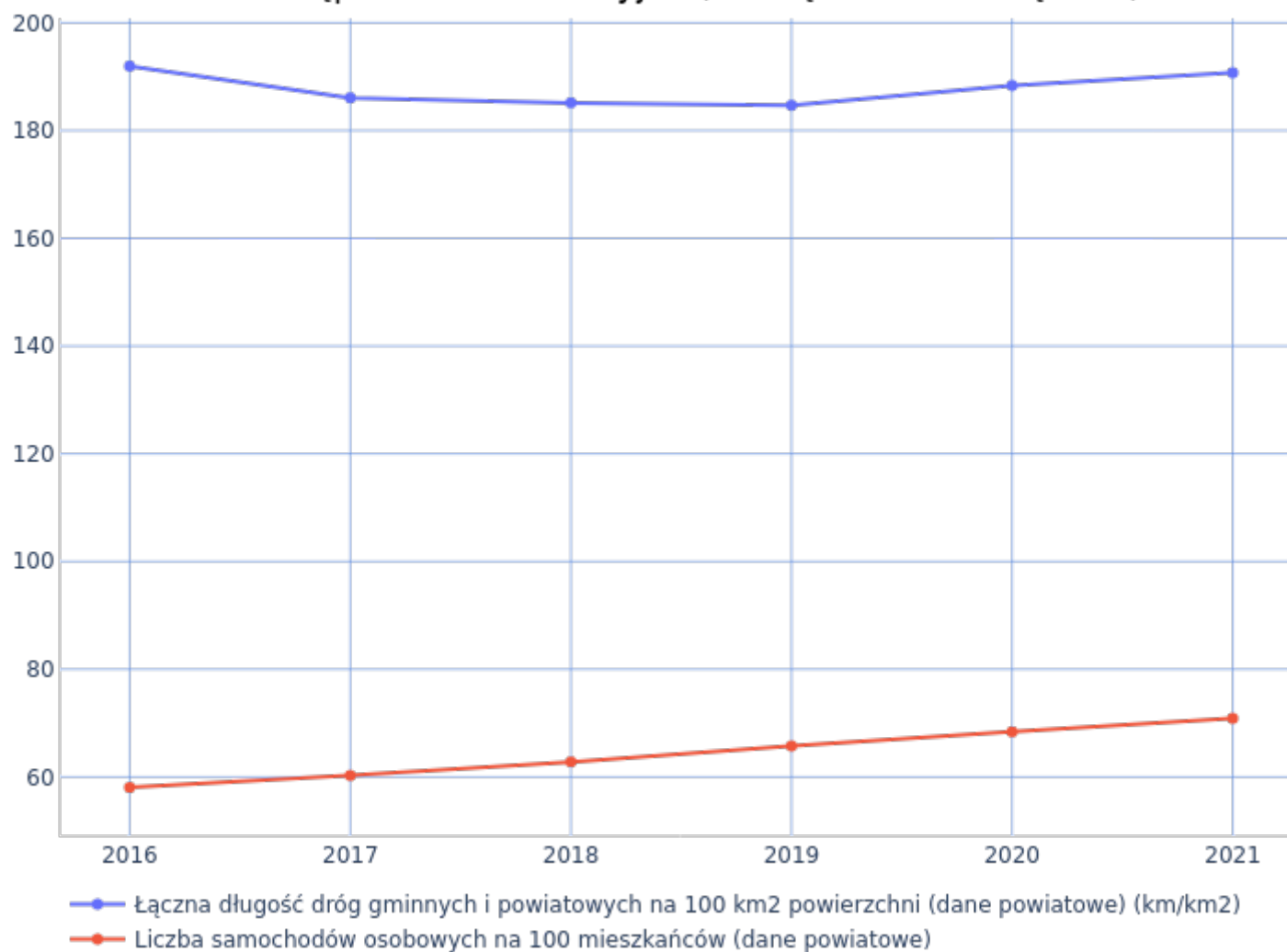
12. Lokalne środowisko przyrodnicze

10. Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna)

- Łączna długość dróg gminnych i powiatowych na 100 km² powierzchni (dane powiatowe) (km/km²)
Stopień nasycenia terenu powiatu drogami określa jego wewnętrzną dostępność komunikacyjną transportem samochodowym. Analizując wymiar ilościowy, uwzględniamy drogi o nawierzchni twardej i gruntowej.
- Liczba samochodów osobowych na 100 mieszkańców (dane powiatowe)
Posiadanie samochodów zwiększa mobilność mieszkańców i łatwość z jaką mogą oni dotrzeć do wybranych miejsc na terenie gminy lub poza nią.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika 2021/2016
Łączna długość dróg gminnych i powiatowych na 100 km ² powierzchni (dane powiatowe) (km/km ²)	191,95	186,08	185,15	184,69	188,36	190,72	99,36
Liczba samochodów osobowych na 100 mieszkańców (dane powiatowe)	58,07	60,29	62,82	65,76	68,39	70,88	122,07

10. Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna)

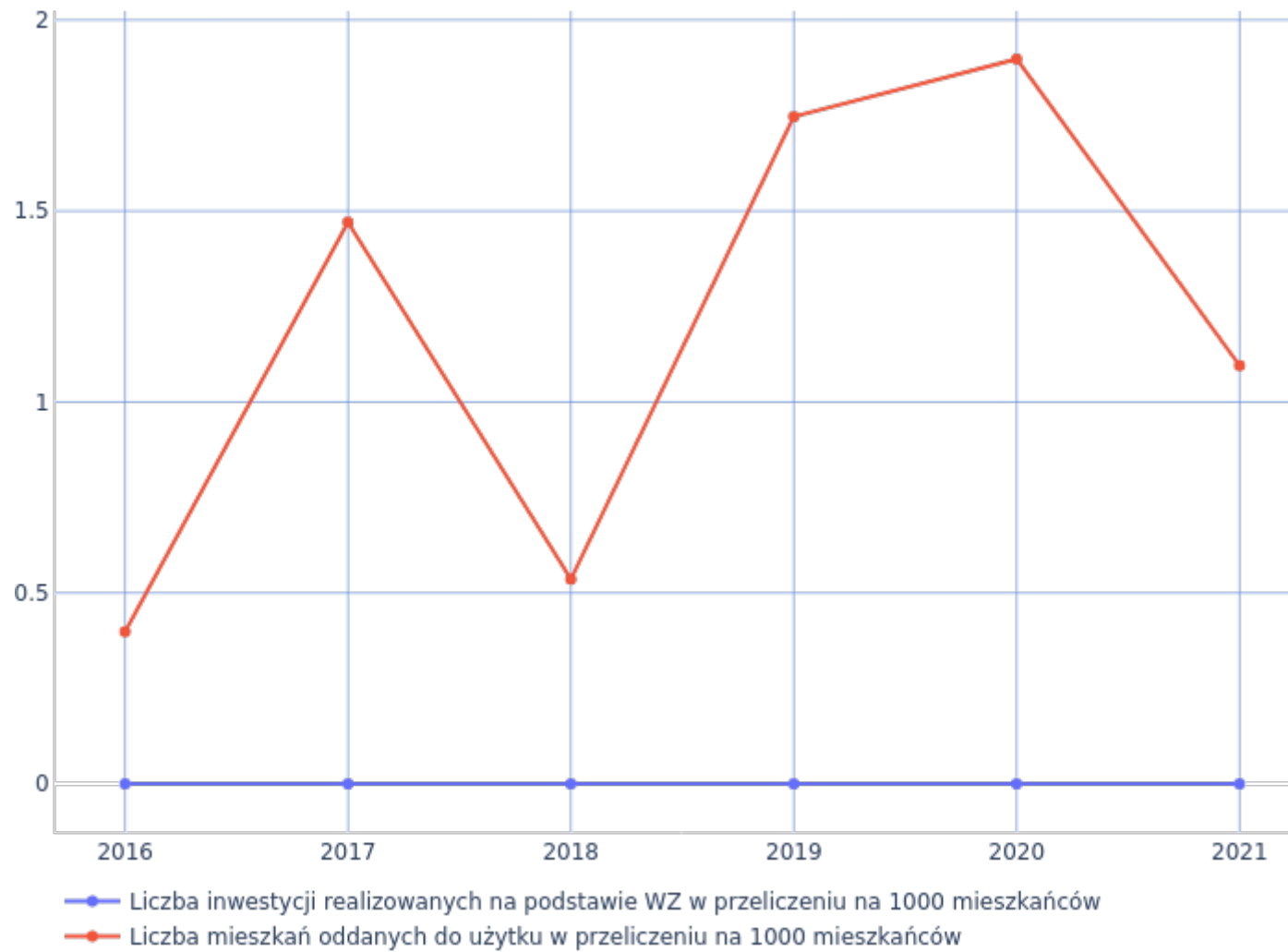

11. Ład i struktura przestrzenna obszaru

- Liczba inwestycji realizowanych na podstawie WZ w przeliczeniu na 1000 mieszkańców
Jest to średnia arytmetyczna wskaźnika liczby decyzji o warunkach zabudowy ogółem w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w latach n, n-1 oraz n-2. Wysoki odsetek inwestycji realizowanych na obszarach, dla których nie opracowano MPZP świadczy o niepokrywaniu się kierunków planowania przestrzeni i rzeczywistych trendów inwestycyjnych. Rodzi również ryzyko zagospodarowania przestrzeni w sposób nie w pełni przemyślany / przypadkowy.
- Liczba mieszkań oddanych do użytku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców
Wskaźnik informuje o poziomie zainteresowania inwestycjami mieszkaniowymi w gminie, pośrednio o celu inwestycyjnym oraz rodzajach wznoszonych mieszkań. Atrakcyjność mieszkaniowa gminy jest najlepszym świadectwem jej dobrej kondycji społeczno-gospodarczej oraz oczekiwanej korzystnej przyszłości. Wpływa korzystnie na wzrost i odmłodzenie populacji zamieszkującej gminę, zwiększa jej przychody (PIT i podatek od nieruchomości). Intensyfikuje stopień wykorzystania oferowanych usług publicznych oraz wpływa na rozwój usług komercyjnych. Świadczy też zwykle o dobrej kondycji finansowej dotychczasowych mieszkańców. Z punktu widzenia gminy szczególnie korzystna jest zabudowa wielorodzinna uzupełniająca lub realizowana na terenach wcześniej użytkowanych na inne cele. Szczególnie intensywna zabudowa wielorodzinna, realizowana konsekwentnie w długich przedziałach czasu może nieść za sobą napięcia w dostępie do wielu usług, zwłaszcza publicznych. Zabudowa jednorodzinna, zwłaszcza realizowana na obszarach nie posiadających uzbrojenia może wymagać znacznych nakładów publicznych na dozbrojenie terenów zabudowywanych. Ze względu na niską liczbę mieszkańców tych osiedli oraz niski poziom stawek podatku od nieruchomości, nakłady poniesione na ich dozbrojenie mogą mieć szczególnie długotrwałą stopę zwrotu.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika 2021/2016
Liczba inwestycji realizowanych na podstawie WZ w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Liczba mieszkań oddanych do użytku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	0,40	1,47	0,54	1,75	1,90	1,10	274,95

11. Ład i struktura przestrzenna obszaru

12. Lokalne środowisko przyrodnicze

- Ścieki oczyszczane biologicznie, chemicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków wymagających oczyszczania
Wysoka wartość wskaźnika świadczy o działaniach na rzecz zmniejszenia obciążenia środowiska.
- Udział odpadów poddanych odzyskowi w odpadach wytworzonych w ciągu roku (z wyłączeniem komunalnych) (%)
Wysoka wartość wskaźnika świadczy o działaniach na rzecz zmniejszenia obciążenia środowiska.
- Udział powierzchni obszarów cennych przyrodniczo prawnie chronionych w powierzchni JST (dane powiatowe) (%)
Wysoka wartość wskaźnika świadczy o dużej dostępności cennych zasobów przyrodniczych. We wskaźniku uwzględniamy: parki narodowe, rezerwy przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne oraz zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika 2021/2016
Ścieki oczyszczane biologicznie, chemicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków wymagających oczyszczania	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Udział odpadów poddanych odzyskowi w odpadach wytworzonych w ciągu roku (z wyłączeniem komunalnych) (%)	0,0	0,0	0,0				
Udział powierzchni obszarów cennych przyrodniczo prawnie chronionych w powierzchni JST (dane powiatowe) (%)	86,4	86,4	86,4	86,4	86,3	86,3	99,88

12. Lokalne środowisko przyrodnicze

